

tidum MNCH. Tolcsva. — $\times$ *Carduus orthocephalus* WALLR. (*C. acanthoides* $\times$ *nutans*) Tolcsva, a „Tilalmasfürdő“ körüli legelőn. — $\times$ *C. Hazslinszkyanus* BUDAI (*C. nutans* $\times$ *collinus*) Szádelői völgy, Áj, Tokaj: a „Nagykopasz“ oldalán. — $\times$ *Cirsium Candolleanum* NAEGELI (*C. erisithales* $\times$ *oleraceum*) Szádelői völgy, a régi fűrészmalom előtti bükkösben. — *Crupina vulgaris* CASS. Tokaj: „Nagykopasz“. — *Hieracium brachiatum* BERTOL. Putnok. — *H. echoides* LUMM. Boldogkőváralja, Várhegy.

Leptothrix trichogenes Cholodny Erdélyben. Über das Vorkommen von Leptothrix trichogenes Chol. in Siebenbürgen.

Irta : }
Von : } **Dr. Pákh Erzsébet** (Szeged).

(1 szövegközi képpel. — Mit 1 Abbildung im Text.)

A *Leptothrix trichogenes* CHOL. (Syn. *Toxothrix ferruginea* MOLISCH) fajt CHOLODNY¹⁾ írta le, Kiev környéke sok pontján és a Dnyepr melletti Biológiai Állomásnál gyűjtve. CHOLODNY szerint: „Die *L. trichogenes* scheint nicht selten und ziemlich weit verbreitet zu sein“ (l. c. p. 296.).

Prof. DR. HANS MOLISCH Japánban való tartózkodásakor szintén ráakadt e szervezetre és egy tokiói folyóiratban új genusként: *Toxothrix ferruginea* MOLISCH néven²⁾ közli új faját, amelyet azonban rögtön synonymizál önmaga, amikor COLODNY prioritásáról tudomást szerez.³⁾

Magam 1926 nyarán Puj községnél (Hunyad megye), a „Puj pataka“ szakadékos, agyagos, *Salix*- és *Alnus*-okkal szegélyezett meredek partján gyűjtöttem anyagban akadtam rá. Puj mellett való termőhelye így a harmadik, egyben Erdély, általa Középeurópa vasbacteriumaira egészen új adat. *L. ochracea* és *Gallionella ferruginea* társaságában volt. Jellemző tulajdonságai: hosszú, cylindricus fonala sejtjei keskenyebbek, mint akár az *ochracea*, akár a *crassa* fonalaké; míg hüvellyel együtt a fonala majdnem olyan vastag, mint az *ochracea* hüvelyes fonala. Fonalai nem lebegnek elkülönítetten, szabadon, hanem több, u. n. „leányfonál“ egymásköré fonódva, tömött kötegbe csavaródik össze; a

¹⁾ Dr. N. CHOLODNY: Über neue Eisenbakterienarten aus der Gattung *Leptothrix* Kütz. — Centrbl. f. Bakteriologie, Parasitenkunde und Infektionskrankheiten. II. Abt. 61 Bnd., 1924, Jena: 296.

²⁾ Dr. H. MOLISCH: Botanische Beobachtungen in Japan. VIII. Mitt. Die Eisenorganismen in Japan. (Mit 4 Tafeln u. 2 Textfig.) Reprinted from the Science Reports of the Tohoku Imperial University. Fourth Series, Biology. Sendai Japan 1925. Vol. I. No. 2.

³⁾ Dr. HANS MOLISCH: Pflanzenbiologie in Japan auf Grund eigener Beobachtungen. Jena, Verlag von G. Fischer, 1926: 37.

fonadék helyel-közel egy ponton szétbomlik és seprűszerű vagy ívszerű hajlatot képezve ismét összetapad egy anyafonálba. N. CHOLODNY ezt a jelenséget a fonalak mozgásával világosan megmagyarázza. A leányfonalak $0.5\text{--}1.8\ \mu$ vastagságúak voltak, az anyafonál szélessége $2.7\text{--}6\ \mu$ között ingadozott. Az elágazó fonálrészek $156\text{--}200\ \mu$ hosszúságúak. A fonalakat az okkersárga vas-hydroxyd sokszor oly nagy mértékben itatja át, hogy az ívszerű hajlatot egyáltalában nem lehet felismerni.

A Pujról származó anyag méretekben, megjelenésben a CHOLODNY és MOLISCH által leírt szervezetekkel teljesen meg-egyezik.

Mellékelt ábráimon⁴⁾ az erdélyi *L. trichogenes*-nek egynéhány

⁴⁾ Úgy az orosz növénynek (v. ö. Dr. N. CHOLODNY, Die Eisenbakterien in KOLKWITZ'S Pflanzenforschung Heft 4, Jena 1926: Taf. II. Fig. 7.), mint a japáninak (Dr. H. MOLISCH in Sc. Rep. of the Tohoku Univ. IV. Ser., Biol. Sendai, Vol. I. No. 2. Jan. 1925 Taf. és in Pflanzenbiol. in Japan 1926 Fig. 5(1-5).)

szebb formáját adom. (Vashydroxyddal incrustált alakok.) Egyik ábrán szépen látható az előbb leírt szerkezet; az egyenesen haladó, kötegbe csoportosuló leányfonalak, amelyek kibomolva részben ívesen görbülnek, részben csupán meglazulnak, majd ismét egyesülnek. A többi ábrán csak az ívszerűen hajlott fonalak láthatók; az ív végén bonyolult elrendeződésben. Ez utóbbiaknál az anyafonalak letörtek (ábráim nagyítása 1500:1).

E *Leptothrix trichogenes*-szel az erdélyi vasbactériumok⁵⁾ neves taggal bővülnek; előfordulása is érdekes meglepetés, miként különben meglepetésekkel a vasbactériumok bőven szolgálnak.⁶⁾

A szükségelt irodalmat részben az *Ált. Növénytani Intézet*, főleg azonban prof. GRÖRFFY magánkönyvtára nyújtotta.

Die Verfasserin berichtet über die Entdeckung von *Leptothrix trichogenes*, welche sie im Com. Hunyad, nächst dem Dorfe Puj im Sommer d. J. 1926 am Ufer eines Bächleins massenhaft sammelte, wo sie in der Gesellschaft von *Leptothrix ochracea* und *Gallionella ferruginea* vorkam. Beigefügte Figuren zeigen die siebenbürgische Pflanze, welche mit den von N. CHOLODNY und H. MOLISCH veröffentlichten Beschreibungen vollkommen übereinstimmen.

Dolgozat a m. kir. Ferenc József Tudományegyetem Általános Növénytani Intézetéből, Szeged.

Arbeit aus dem Institute für allgemeine Botanik der ung. kgl. Franz Josef Universität in Szeged.

Az *Orchis cordiger* Fries és rokonai.

Irta: }
Von: } Dr. B. Soó Rezső (Berlin—Dahlem).

Az *Orchis cordiger* FRIES (Novit. Fl. Suec. Mant. III. 130. 1842) az európai Orchideák között a legtöbbet vitatott fajok közé tartozik. Jóllehet egész a legujabb időkig sokat írtak e növényfaj keretébe tartozó kritikus alakokról, sőt az *Orchis Traunsteineri* SAUT.-el együtt monographikus feldogozás tárgya volt (KLINGE: Revisio Orchid. cord. et angust. Diss. inaug. Dorpat, 1893. p. 19.), csak a legujabb időben lett nyilvánvalóvá, hogy e név alatt négy, phylogenetikusan és systematikusan teljesen különböző növény rejtőzik. Az igazi *O. cordiger*, amelyet ROCHEL 1815-ben fedezett fel és 1828-ban *O. cruenta* név alatt írt le s amelyet FRIES az

⁵⁾ V. Ö. PÁKH E. in *Folia Cryptogamica* vol. I. col. 202—208.

⁶⁾ V. Ö. A. J. KLUYVER und C. B. VAN NIEL in *Planta. Arch. für wiss. Botanik* 2. Band 4/5. Heft, Berlin 1926: 507—526.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1926

Band/Volume: [25](#)

Autor(en)/Author(s): Erzsébet Pákh

Artikel/Article: [Über das Vorkommen von *Leptothrix trichogenes* Chol. in Siebenbürgen 269-271](#)